

פ"מ 8.0102 – "ביקורי אזרחים ואורחים ביחידות צה"ל,**במחנותיו ובמתקנים צבאיים"****הגדרות****1. בפקודה זו:**

- א. "אמ"ן-מחב"ס" – לרבות מי שהוסמך על ידי אמ"ן-ראש מחב"ס לפעול מטעמו בעניינים הנוגעים לפקודה זו.
- ב. "ביקור" – לרבות ביקור בתרגיל או בתדריך, השתתפות בטקס, בכינוס או באירוע וכיוצא באלו, או קיום פגישות עבודה.
- ג. "ביקור עם סיכון גבוה" – ביקור הכולל השתתפות של המבקר בפעילות טיס, שיט, מטווח, או כל פעילות צבאית אחרת, כאשר סבור הגורם המאשר בצה"ל או חטיבת דו"ץ שיש בהם סיכון לגרימת נזק גבוה לגוף, לרכוש וכיו"ב.
- ד. "הגורם האחראי" – הגורם המטפל בביקורים השונים, לרבות קבלת אישור הגורם המאשר לקיומם ולתיאומם אל מול המבקרים, כמפורט בנספח לפקודה זו.
- ה. "הגורם המאשר" – הגוף או בעל התפקיד המוסמך לאשר קיום ביקורים, כמפורט בנספח לפקודה זו.
- ו. "חטיבת דו"ץ" – דובר צה"ל או מי שהוסמך על ידי דובר צה"ל לפעול מטעמו בעניינים הנוגעים לפקודה זו.
- ז. "נציגי מערכות ביטחון זרות" – נציגי צבאות זרים, משרדי הגנה זרים, או ארגונים ביטחוניים זרים, המבקרים ביקור רשמי בצה"ל, באירוח מערכת הביטחון.
- ח. "מתקן צבאי" – כהגדרתו בפ"מ 2.0105 – "אבטחת מתקנים בצה"ל".

כללי

2. הפקודה מפרטת את האחריות והסמכות לטיפול בביקורי אזרחים ונציגי מערכות ביטחון זרות ביחידות צה"ל ובמחנותיו, במתקניו ובמקומות אזרחיים שמתקיים בהם אירוע צבאי, שהועמדו לרשות הצבא לזמן מוגבל.
3. הנחיות מקצועיות לטיפול בביקורים של נציגי מערכות ביטחון זרות בצה"ל מפורטות בהוראות אג"ת.
4. על ביקורים במסגרת מפגנים, תערוכות, הפקות, כנסים ואירועים הנערכים על ידי צה"ל, בהשתתפותו או בסיועו, יחולו גם הוראות פ"מ 8.0103 "מפגנים, תערוכות, הפקות, כנסים ואירועים הנערכים על ידי צה"ל, בהשתתפותו או בסיועו".
5. על ביקורי אזרחים במסגרת פעילות חינוך והסברה לחיילים, יחולו הוראות פ"מ 37.0101 "ההסברה בצבא".
6. פקודה זו אינה גורעת מהוראות פ"מ 21.0203 "כניסה למתקנים צבאיים".
7. על ביקורים לפי פקודה זו יחולו אף הוראות המ"ב 59.08 "ביקורי אורחים מחו"ל" והמ"ב 48.10 "מדיניות הביטוח במשהב"ט".
8. על ביקורים של אורחי התעשייה בצה"ל לצורך קידום הייצוא הביטחוני, יחולו אף הוראות המ"ב 59.22 "ביקורים של אורחי התעשייה בזרועות צה"ל לצורך קידום ייצוא ביטחוני".
9. על ביקורי נציגי מבקר המדינה בצה"ל יחולו הוראות פ"מ 1.0301 "הקשר עם משרד מבקר המדינה, הטיפול בממצאי ביקורתו והמעקב אחר תיקון הליקויים" ועל ביקורי מבקר מערכת הביטחון יחולו הוראות הפ"ע 2.0607 "מבקר מערכת הביטחון".
10. מדיניות הביקורים של גורמי ממשל בצה"ל נקבעת ומאושרת על ידי לשכת שר הביטחון.

אישור ביקורים

11. הגורם האחראי, הגורם המאשר וסוגי הביקורים מפורטים בנספח לפקודה זו.
12. בכל הנוגע לקיום ביקורים כאמור בפקודה זו, יפעלו חיילי ויחידות צה"ל על-פי ההוראות שלהלן:

- א. במקרה של בקשה לקיום ביקור מטעם אזרח, גוף אזרחי או גוף ציבורי, יש לבקש מהפונים לפנות אל הגורם האחראי לביקור בהתאם לנספח.
- ב. במקרה של יוזמה להזמנת מבקרים מטעם חייל או יחידה צבאית, יפנו היוזמים אל הגורם האחראי לביקור בהתאם לנספח.
- ג. במקרה של ספק באשר לזהות הגורם האחראי לביקור, תופנה הבקשה אל חטיבת דו"ץ, אשר תקבע את אופן אישור הביקור.
- ד. חיילי ויחידות צה"ל יפעלו בהתאם להנחיות הגורמים האחראיים והמאשרים בעניין הביקור.
- ה. חייל לא יאשר ביקור, ולא יתחייב בשם צה"ל בכל עניין הקשור לביקור, אלא אם הוסמך כגורם אחראי או כגורם מאשר בהתאם לפקודה זו.
13. הגורם האחראי לביקור יפעל כמפורט להלן:
- א. יבחן את הבקשה לביקור ויברר את הפרטים הדרושים לאישורה, יתאם את הביקור עם הגורמים הנדרשים במערכת הביטחון, לרבות אמ"ן-מחב"ס, ויביא את הבקשה לאישור הגורם המאשר, טרם תיאום הביקור אל מול המבקרים.
- ב. מפ"ע וחטיבת דו"ץ, רשאים להורות לגורם צבאי רלוונטי לסייע להם במילוי תפקידיהם לפי פקודה זו.
14. הגורם המאשר, המקבל פניה מהגורם האחראי בהתאם לפקודה זו, יפעל כמפורט להלן:
- א. בטרם יאשר ביקור, יקבע את מידת הסיכון למבקרים ולרכושם הנשקף מהביקור, ויביא בחשבון קביעה זו בעת קבלת ההחלטה.
- ב. קבע הגורם המאשר כי מדובר בביקור עם סיכון גבוה, ינחה את הגורם האחראי להחתים את המבקרים על כתבי התחייבות וויתור תביעות כלפי משרד הביטחון.

- ג. גורם מאשר בדרגת תא"ל ומעלה רשאי לאשר ביקור עם סיכון גבוה מבלי לפעול כאמור בסעיף משנה (ב) לעיל, לאור קיומן של נסיבות מיוחדות, לרבות אינטרס צבאי מובהק בקיום ביקור. אישור גורם מאשר לפי סעיף זה יתועד בכתב.
- ד. במקרה של ספק באשר למידת הסיכון הנשקף מהביקור, או באשר להחלטה על-פי סעיף משנה (ב) לעיל, או באשר לכל עניין הקשור ליישום סעיף זה, ייועץ הגורם המאשר עם מפצ"ר, ובהתאם לצורך גם בחטיבת התביעות והביטוח במשרד הביטחון.
15. מפקד המתקן או האתר בו ייערך הביקור, יוודא כי הביקור, לרבות תכניו, מתבצע בכפוף להוראות ולתנאים שייקבעו על ידי הגורם האחראי, הגורם המאשר ואמ"ן-מחב"ס, בנוגע לאותו ביקור או לאותו סוג ביקור, כולל צירוף נציג אמ"ן-מחב"ס לביקור, כולו או חלקו, אם נדרש.
16. במקרה של ביקור שבתחום סמכותה של חטיבת דו"ץ, רשאי דובר צה"ל, על פי שיקול דעתו, למנות מלווה מטעמו לביקור.

אישור ביקורים מיוחדים

17. אישור לביקורים במתקן צבאי שסוגו הביטחוני הוא "סודי", לפחות, יינתן על ידי הגורמים הבאים במצטבר:

- א. אמ"ן-רמחב"ס.
- ב. קצין בדרגת אלוף שהביקור רלוונטי עבורו.
- ג. מפקד המתקן בו מתקיים הביקור, או מי שיוסמך לכך על ידו.

נוהל טיפול בביקורי ספינות זרות ומטוסים זרים

18. במקרה של ביקור אונייה צבאית זרה בארץ יש לפעול, בנוסף לאמור בפקודה זו, גם על פי הוראות זרועות שיוציא מפקד חיל הים בנושא.
19. במקרה של מעבר או של נחיתת מטוסים זרים יש לפעול, בנוסף לאמור בפקודה זו, גם על פי נהלים משלימים של אג"ת- מחלקת שצ"ב ושל חיל האוויר.

20. ביקורים בתחום המודיעיני יטופלו על ידי אמ"ן- מחלקת שיתוף פעולה בין לאומי.

שונות

21. הגורמים האחראים, הגורמים המאשרים ואמ"ן-מחלקת ביטחון המידע, רשאים לפרסם נהלים משלימים לפקודה זו.

22. הנספח לפקודה זו יעודכן בנוהל מקוצר כהגדרתו בהפ"ע 1.0102 "תהליך העדכון של פקודות הצבא", ולאחר שאישרו זאת דו"ץ, אג"ת-נו"פ, מפצ"ר-יעח"ק, וכל גורם מתאים אחר על-פי קביעת אג"ת-נו"פ.

הנספח עודכן בתאריך 13 ביולי 2025

נספח – חלוקת האחריות בין הגופים לביקורים בצה"ל

מס' סודר	סוג המבקרים	מהות הביקור	הגורם האחראי לביקור	עיקרי ההנחיות	הגורם המאשר
1.	נשיא המדינה, ראש הממשלה או שר הביטחון	מקצועי	לשכת הרמטכ"ל	בהתאם להנחיות לשכת שר הביטחון ולשכת הרמטכ"ל	לשכת שר הביטחון, באמצעות לשכת הרמטכ"ל
2.	סגן שר הביטחון או מנכ"ל משהב"ט	מקצועי	לשכת סגן הרמטכ"ל	כמפורט בפקודה זו	הרמטכ"ל
3.	גורמי ממשל ישראליים (שרי ממשלה או חברי כנסת, למעט חברי ועדת החוץ והביטחון; או אישים בכירים)	מקצועי או הסברתי	ביקורים מקצועיים – לשכת הרמטכ"ל; ביקורים הסברתיים – חטיבת דו"ץ	על פי הנחיות לשכת הרמטכ"ל. על פי קביעת לשכת הרמטכ"ל ימונו לביקור מלווים מטעם המפקדה הכללית ודו"ץ, וכן קצין בדרגת אל"ם ומעלה מטעם היחידה המארחת	לשכת שר הביטחון, באמצעות לשכת הרמטכ"ל
4.	שגרירים ואורחים רשמיים של מדינת ישראל המבקשים לבקר בצה"ל, לרבות איפא"ק ולמעט אורחי משרד הביטחון	מקצועי או הסברתי	חטיבת דו"ץ	כמפורט בפקודה זו	לשכת שר הביטחון, באמצעות לשכת הרמטכ"ל
5.	חברי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, במסגרת עבודת הוועדה	מקצועי	לשכת הרמטכ"ל	על פי הנחיות לשכת הרמטכ"ל. על פי קביעת לשכת הרמטכ"ל ימונו לביקור מלווים מטעם המפקדה הכללית ודו"ץ, וכן קצין בדרגת אל"ם ומעלה מטעם היחידה המארחת	לשכת שר הביטחון, באמצעות לשכת הרמטכ"ל
6.	ראשי מוסדות ציבוריים (כגון: הסוכנות היהודית, הבונדס, המגבית היהודית המאוחדת, גורמים אקדמאיים, האגודה למען החייל, קרן ליב"י ו-FIDF).	לצורך מידע, ראיונות או קשרי ציבור	חטיבת דו"ץ	כמפורט בפקודה זו	לשכת שר הביטחון, באמצעות לשכת הרמטכ"ל.

מס' סודר	סוג המבקרים	מהות הביקור	הגורם האחראי לביקור	עיקרי ההנחיות	הגורם המאשר
7.	אזרחים מחוץ לארץ מטעם מוסדות ציבוריים כמפורט בסעיף 6 לטבלה או משפיעי דעת קהל עולמיים.	לצורך מידע, ראיונות או קשרי ציבור	חטיבת דו"ץ	כמפורט בפקודה זו	חטיבת דו"ץ. במקרה של השתתפות אל"ם ומעלה בביקור - הרמטכ"ל.
8.	אנשי דת (למעט רבנים ראשיים לישראל)	מקצועי, הסברתי, למידע, לקשרי ציבור ולשיתוף פעולה	הגורם המזמין לפי העניין	כמפורט בפ"מ 34.0101 – "הדת בצה"ל" ובהוראת רבצ"ר 03-02-01 "נוהל אישור כניסתם של אנשי דת לצה"ל"	רב"ץ
9.	רבנים ראשיים לישראל	מקצועי או הסברתי	ביקורים מקצועיים – לשכת הרמטכ"ל; ביקורים הסברתיים – חטיבת דו"ץ בתיאום עם רב"ץ	על פי הנחיות לשכת הרמטכ"ל. על פי קביעת לשכת הרמטכ"ל ימונו לביקור מלווים מטעם המפקדה הכללית ודו"ץ, וכן קצין בדרגת אל"ם ומעלה מטעם היחידה המארחת. פנייה ללשכת הרמטכ"ל תיעשה באמצעות לשכת הרבצ"ר.	לשכת שר הביטחון, באמצעות לשכת הרמטכ"ל
10.	אזרחים מהארץ שלא נקבע בעניינם גורם אחראי או מאשר אחר בפקודה זו.	לצורך מידע, ראיונות או קשרי ציבור	חטיבת דו"ץ	כמפורט בפקודה זו	חטיבת דו"ץ. במקרה של השתתפות אל"ם ומעלה בביקור - הרמטכ"ל.
11.	נציגי צבאות זרים / משרדי הגנה זרים / ארגונים ביטחוניים זרים, לרבות אורחים רשמיים של משרד הביטחון, המבקרים ביקור רשמי בצה"ל	במסגרת שיתוף פעולה צבאי / ביטחוני / מודיעיני / מבצעי	אג"ת-מחלקת שצ"ב / אמ"ן-מחלקת שת"פ בינ"ל בתיאום עם גופי הקש"ח בזרועות, באגפים, בפקע"ר וביחידות מעו"ז	כמפורט בפקודה זו, בהוראות אג"ת, בהוראות הגופים ובהוראות משהב"ט	כמפורט בהנחיות המשרדים של הגופים
12.	הורים בבסיסי טירונים ובבסיסי הדרכה	ביקור פרטי	אכ"א והגופים הנוגעים לביקור	כמפורט בהוראות קבע אכ"א	אכ"א

מס' סודר	סוג המבקרים	מהות הביקור	הגורם האחראי לביקור	עיקרי ההנחיות	הגורם המאשר
13.	ביקורים מאורגנים של משפחות (כגון: ימי הורים)	ביקור פרטי	אכ"א	בהתאם להנחיות אכ"א-מיטב	אכ"א
14.	חניכי מרכז ההכנה לצה"ל, מרוו"ה, "חץ וקשת"	למידה והעשרה	אחריות מקח"ר	הנחיות מקח"ר	מקח"ר
15.	בתי ספר	למידה והעשרה	חטיבת דו"ץ	כמפורט בפקודה זו	חטיבת דו"ץ
16.	משפחות שכולות	טקסי התייחדות של חיל/חטיבה	מפקד החיל/הזרוע	הנחיות מנה"ק	מנה"ק
17.	משפחות שכולות	אי רועי יחידה	מפקד יחידה	בהתאם להנחיות החיל הרלוונטי והנחיות מנה"ק	בהתאם להנחיות החיל הרלוונטי
18.	משפחות שכולות	ביקור של משפחה ביחידה	מפקד יחידה	בהתאם להנחיות היחידה	מפקד יחידה